

**SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 247  
van **CATHY COUDYSER**  
datum: 8 juni 2018

---

aan **SVEN GATZ**  
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

---

*Reglement 'Beurzen voor het doorgeven vakmanschap in een meester-leerlingtraject' - Advies SARC*

De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) leverde op vraag van de minister een advies af over het reglement 'Beurzen voor het doorgeven vakmanschap in een meester-leerling-traject'. Dit past binnen het actualiseren van het immaterieel erfgoedbeleid in Vlaanderen, één van de beleidslijnen die de minister in zijn conceptnota 'Naar een duurzame cultureel-erfgoedwerking in Vlaanderen' vooropstelt.

De nieuwe subsidielijijn die in het reglement beurzen voor het doorgeven van vakmanschap in een meester-leerlingtraject wordt uitgewerkt, maakt hier deel van uit. De beurs stimuleert het actief doorgeven van vakmanschap. Vakmanschap wordt beschouwd als een vorm van immaterieel cultureel erfgoed dat in de hoofden en handen van mensen zit: kennis en vaardigheden met wortels in traditie. Het kan gaan om ambachten, maar bijvoorbeeld ook om bepaalde podiumkunsten. Een beurs kan worden toegekend aan een meester en één of meerdere leerlingen.

In zijn advies, dat afgeleverd werd op 3 mei 2018, formuleert de SARC een aantal aanbevelingen. Zo geeft de adviesraad er de voorkeur aan om de criteria voor het toekennen en bepalen van de bedragen van de beurzen te stoelen op de maatschappelijke context waarin het vakmanschap wordt beoefend en doorgegeven, met oog voor het falen van de markt en de maatschappelijke druk op het vakmanschap. Dit in tegenstelling tot het voorgestelde criterium van 'maatschappelijke relevantie', dat moeilijker definieerbaar is en vatbaar zou zijn voor interpretatie.

Aangezien het reglement ook van toepassing kan zijn op een veelheid aan vakmanschap, adviseert de Sectorraad Kunsten en Erfgoed om het reglement zo breed mogelijk te communiceren en daarbij tevens voluit de netwerken in te schakelen van onder andere sectororganisaties, steunpunten, de cultureel-erfgoedcellen enzovoort. Die organisaties moeten ook aangemoedigd worden om vakmensen te ondersteunen bij de opmaak van dossiers.

Met betrekking tot de beoordeling van dossiers, geeft de adviesraad aan dat dit gebeurt door de administratie. Omwille van het feit dat men nu niet kan inschatten voor welke soorten vakmanschap aanvragen ingediend zullen worden, is het onmogelijk om de juiste expertise aan te trekken voor een expertencommissie.

Wat de lange termijn van deze subsidielijijn betreft, hoopt de SARC dat er meer controlemechanismen ingebouwd worden tegen oneigenlijk gebruik. Op lange termijn zou

bij de beoordeling van dossiers ook meer gebruik gemaakt moeten worden van externe expertise.

1. Ziet de minister nog mogelijkheden om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de SARC?
2. Hoe kunnen we de criteria voor het toekennen en bepalen van de bedragen van de beurzen zoveel mogelijk afstemmen op het falen van de markt en de maatschappelijke druk op vakmanschap?
3. Hoe zal het reglement zo breed mogelijk gecommuniceerd worden?
4. Hoe ziet de minister de rol van de 'netwerkpartners'?
5. Hoe staat de minister tegenover het feit dat de beoordeling zou gebeuren door de administratie? Wat zijn de voor- en nadelen? Hoe wil hij meer expertise (intern en extern) aantrekken?
6. Hoe wil de minister voldoende controlemechanismen inbouwen tegen oneerlijk gebruik?

**ANTWOORD**

op vraag nr. 247 van 8 juni 2018

van **CATHY COUDYSER**

---

1. De SARC stelde voor om het criterium 'maatschappelijke relevantie' aan te passen omdat de formulering teveel ruimte zou laten voor interpretatie en dit geen afweging zou mogen zijn bij de toekenning van de beurzen. Ik acht het echter wel nuttig dit criterium te behouden om een kritische reflectie bij de aanvragers te stimuleren bij het opstellen van de aanvraag. Om toch tegemoet te komen aan de opmerking van de SARC, gaf de administratie intussen extra duiding bij dit criterium in de uitgebreide handleiding voor aanvragers. Zo wordt er uitgelegd dat dit breed kan worden opgevat en waaruit die maatschappelijke relevantie zoal kan bestaan. Verder is dit ook maar één van de criteria waaraan de aanvragen zullen worden getoetst, het zal dus op zichzelf niet eliminerend zijn.

Ook voerde ik op voorstel van de SARC een tekstuele aanpassing door aan Artikel 1, 4° in de omschrijving van wat een 'meester' is.

2. Onderzoek wijst inderdaad uit dat de beoefening van sommige disciplines met wortels in traditie, en de kennis en vaardigheden die daarvoor nodig zijn, meer en meer onder maatschappelijke druk staan.

De beurzen voor het doorgeven van vakmanschap zie ik als een *incentive* die meesters en leerlingen krijgen om een traject aan te gaan met elkaar en als een initiatief dat tegengewicht moet bieden aan die maatschappelijke druk. Dit komt duidelijk tot uiting in het derde criterium van het reglement, nl. 'de maatschappelijke relevantie van het vakmanschap', dat in de handleiding voor aanvragers aan de hand van volgende vraag wordt toegelicht: 'Is het vakmanschap bedreigd, bv. doordat weinigen het vakmanschap nog beheersen?'. Dit geeft mee aan hoe het reglement een antwoord tracht te bieden op het falen van de markt en de maatschappelijke druk op vakmanschap.

3. De administratie verspreidt het reglement zo breed mogelijk: vooreerst via de eigen kanalen zoals nieuwsbrief, website en sociale media. Daarnaast werd de oproep verspreid via de kanalen in de cultureel-erfgoedsector: Faro, de erfgoedcellen, relevante musea, de expertisecentra, Vaklab Bokrijk, Handmade in Brugge, etc. Maar ook buiten de cultureel-erfgoedsector wordt de oproep verspreid: via de nieuwsbrieven van Jeugd, Sociaal-Cultureel werk (met onder andere het netwerk van Syntra en Vormingplus) en Kunsten, en ook buiten het Departement CJM via Agentschap Onroerend Erfgoed, Ondernemen, etc. Er werd ook contact opgenomen met de FOD Economie om het op te nemen in de communicatie naar de erkende ambachtslieden.
4. De professionele organisaties die actief zijn in de cultureel-erfgoedsector en werken rond een thematische expertise (bv. Etwie, CAG, Resonant, Leca, het Firmament, ...), kunnen geïnteresseerden helpen om hun aanvraag uit te werken. Deze organisaties, lid van het trekkersnetwerk ICE en de expertencommissie ICE, hebben ervaring in het begeleiden van erfgoedgemeenschappen, groepen vrijwilligers e.d. voor het indienen van een aanvraag. Zij geven professioneel advies, opleiding of verwijzen door. Zij verspreiden dit nieuwe reglement ook actief binnen hun netwerk.

Heel actief zijn ook de mensen van Vaklab, het expertise-en dienstencentrum rond vakmanschap en ondernemen in Bokrijk die actief de oproep verspreiden en ambachtslieden uit hun regio begeleiden bij een aanvraag.

5. Ik heb gekozen voor een beoordeling door de administratie omdat het bij dit experimenteel reglement moeilijk is om vooraf in te schatten welke soorten vakmanschap aan bod zullen komen. Aangezien de beurzen niet enkel de erfgoedsector beogen zou de beoordelingscommissie zo breed moeten gaan in expertise van leden, dat het mogelijks moeilijk werkbaar wordt. Wel zullen de interne beoordelaars zich laten bijstaan door externe experts als dat nodig blijkt. De interne beoordelingscommissie zal ook sectoroverschrijdende expertise hebben en breder gaan dan cultureel erfgoed alleen (o.a. ook kunsten en sociaal-cultureel werk met een brede blik op het landschap van vorming en opleiding).
6. De criteria waaraan de aanvragen zullen getoetst worden, zullen in eerste instantie voldoende informatie bevatten om mogelijk oneerlijk of oneigenlijk gebruik te detecteren. Ik begrijp evenwel de bekommernissen van de Sectorraad rond een kwaliteitsvolle beoordeling, oneigenlijk gebruik en controlemechanismes en zal dit meenemen in een evaluatie van deze eerste oproep en waar nodig bijsturen.